

ELŐZETES

Az olvasók már több riportalany életével ismerkedhettek meg az előző esztendőkből. A BME TDK dolgozatai keretében készült beszélgetések sorában ez már a 11., amelyet szakmánk jeles öregjeivel készítették a földmérőmérnök hallgatók.

Az első három riport Székely András nevéhez fűződik. Ő – még 1974-ben – Bencze Tivadart, Csatkai Dénest és Hőnyi Edét kereste fel. A velük folytatott beszélgetéseknek a szerkesztett szövegét a BME Általános- és Felsőgeodézia tanszékének tudományos diákköri könyvtára őrzi; ezek nagyobb nyilvánosságot nem kaptak.

A következő évben Székely András, Fűrj Klárával közösen, újabb három riportot készített. Ezek közül a Regőczy Emillel folytatott beszélgetés a Geodézia és Kartográfia 1976/2. számában, a Hazay Istvánnal folytatott beszélgetés az 1976/3. számban, a Fialovszky Lajossal készített riport pedig a lap 1976/4. számában már megjelent.

A következő évben a diplomát szerzett elődöktől újabb szerzőpáros vette át a riportok készítését: 1977-ben Fekete Károly és Szamos Gábor Tártsy-Hornoch Antallal és Poronyi Zoltánnal beszélgethetett; ezek az interjúk a lapnak az 1978/2. és 1978/3. számában láttak napvilágot.

A következő évben még egy riport készült: Szamos Gábor Radó Sándort látogatta meg. Beszélgetésük szövege a lap 1979/5. számában jelent meg.

Ezután hosszú szünet következett: nem voltak olyan hallgatóink, akik ilyesféle munkához készíttetését érezték volna.

A „Geodézia története” című tárgy újraindításával hozható összefüggésbe, hogy az érdeklődés a szakma múltja, nagy öregeink életútja iránt ismét megnövekedett. Két hallgatónk, Gregorich Zsuzsa és Láday András az elmúlt évben újabb három riportot készített, mégpedig Sárdy Andorral, Balázs Lászlóval és Raum Friggyessel. Ennek az újabb három beszélgetésnek első darabjával a tisztelt Olvasó a Geodézia és Kartográfia 2002. májusi számában találkozhatott. A dr. Balázs Lászlóval készített riportot most tesszük közzé.

Noéh Ferenc

*

BESZÉLGETÉS DR. BALÁZS LÁSZLÓVAL

Kérjük, beszéljen a gyermekkoráról!

1921-ben születtem Erdélyben, Vajdahunyad várának tövében, Pusztakalán községben. Ott éltem hatéves koromig. Utána a havasalföldi Pitest városába kerültem. A negyedik elemitől kezdve Bukarestben laktunk. Ott 1940-ig éltem, tehát a negyedik elemi osztályt és az egész nyolcosztályos gimnáziumot ott jártam.

Ott a magyar érsekségnek két katolikus gimnáziuma volt. Ezeket belga szerzetesek vezették. Németül és franciául is tanultam ebben az iskolában, ami a későbbiekben nagyon is fontos lett a számomra.

fontos lett a számomra.

Az elemi iskolából van egy érdekes emlék. Romániában a trónörökös számára külön oktatást szerveztek. A királyi palotában berendeztek számára egy tizenkét fős iskolát. A trónörökös velem egyidős, és a tanítása így éppen párhuzamosan

futott a mi osztályunkéval. Egyszer egy egész napra eljött a mi iskolánkba – elég kiemelt iskola volt –, hogy lássa, nálunk hogyan állunk az egyes tantárgyakkal. Minden szünetben oda lehetett menni hozzá, s beszélgetni lehetett vele. Ennek volt még egy más vonatkozása is; nem szakmai természetű, de ezt is elmesélem.

A román irodalom elég kevés színdarabbal dicsekedhetett. Ami volt, azt se játszották, de ezekben az években a bukaresti Nemzeti Színháznak műsorra kellett tűznie, hogy a trónörökös megtekinthesse azokat. Így mi is láthattunk mindent a színházban, amiről az irodalomórán tanultunk.

Tehát Bukarestben érettségiztem 1940-ben. 1940 szeptemberében volt a második bécsi döntés. Ekkor szüleimet és mindenkit otthagya átjöttem Kolozsvárra, ott megvártam a magyar csapatok bevonulását, s azután feljöttem Budapestre.

Itt beiratkoztam a Műegyetemre. 1945-ben, a háború utáni első végszigorlaton – akkor így hívták az államvizsgát – kaptam meg a mérnöki oklevelet. A kis Rókus kápolnán kívül a legfontosabb épület a számomra akkor is, ma is a Műegyetem volt. Ez az épü-

let nekem olyan, mint egy templom. Ha én ide bejövök, ma is megváltozom; másképp érzem magam.

Milyen karon és milyen szakon szerezte meg az oklevelét?

A kart akkor Mérnöki és Építészmérnöki Karnak hívták, amelynek két osztálya volt: a Mérnöki Osztály és az Építészmérnöki Osztály. A Mérnöki Osztályon belül mindenkinek kötelező tárgya volt a vasbetonépítés, a hídépítés, a vízépítés, az útépítés, a vasútépítés, a talajmechanika és a geodézia. Az osztályon belül négy tagozat volt, ezek a későbbi szakoknak feleltek meg. Ezek a tagozatok csak az utolsó két évben léptek be, mégpedig úgy, hogy ott a tagozatnak megfelelő irányú egy-egy plusz tantárgyat kellett felvenni. Én útvasút tagozatos lettem. A geodézia-tagozatosok a diplomát általában kiegyenlítő számításokból írták.

Hogyan alakult a szakmai pályafutása?

1945. július 18-án diplomáztam, és augusztus 1-jén beléptem a Mezőgazdasági Minisztériumhoz tartozó Országos Földhivatalba, a műszaki osztályra. A munka itt a földmérők számára az volt, hogy végezték az akkori országos földreform munkálatait. Két hét múlva már áthelyeztek Szegedre. Dolgoztam Szegeden, majd Szentesen, utána Zalaegerszegen. Ezeknél a földhivataloknál mindenütt volt egy-egy műszaki osztály. Ez adta ki a munkát a magánmérnököknek, ez vette át, ez fizette ki, ez végezte a műszaki ellenőrzéseket. Zalaegerszegen 1947-től én lettem a földhivatalban a műszaki osztály vezetője. Utána jött egy nagy átszervezés. A földhivatalok, az Állami Földmérés szervezetei, a földadókataszter és Budapest városmérése egyesültek, s ezekből alakult egy új, kifejezetten szakmai hivatal: az Országos Földmérési Intézet. Ennek minden megyében lett egy-egy földmérési igazgatósága. Én 1951-ben a Székesfehérváron működő Megyei Földmérési Igazgatóságon lettem földmérési igazgató.

1953 januárjában felhelyeztek az Országos Földmérési Intézethez. Előbb főmérnöki beosztásban dolgoztam, majd 1957-től osztályvezető lettem. Hozzám tartoztak a földmérési igazgatóságok; a megyei szervezetek szervezésével, irányításával járó feladatok.

1953-tól egyik fő feladatomból volt az Állami Földmérés vállalatának a bérezését átállítani teljesítménybérre. Minden egyes munkának meg kellett határozni az időnormáját, a munkabérét és a számlázási árát.

Az Állami Földmérés intézményei 1967-ben beolvadtak az akkor létesített Mezőgazdálkodási Minisztériumba. Megszüntették az erdészet, az élelmezésügy, a földművelésügy külön-külön főhatóságait, s belőlük hozták létre ezt a minisztériumot, amelynek az Állami Földmérés főhatósága (természetesen más néven) ma is része. Addig egy önálló, miniszterhelyettesi rangban lévő elnökünk volt, attól kezdve azonban az államtit-

kárt, a miniszterhelyettest, a minisztert; mindenkit meg kellett győznünk az igazunkról.

A Minisztériumban alakult egy Földmérési Főosztály, amely három osztályból állott. Itt dolgoztam 1981 decemberének végéig. Ekkor betöltöttem a hatvanadik évemet, s kértem a nyugdíjaztatásomat.

A hivatali munkám során több külföldi úton vettem részt. Állami ösztöndíjat kaptam Franciaországba 45 napra, hogy tanulmányozzam az ottani földmérést. Hollandiában is voltam egy 10 napos ösztöndíj révén. Ezeket az ösztöndíjakat csak úgy lehetett megkapni, ha volt az embernek megfelelő nyelvvizsgálója. Amikor tehát a minisztériumhoz kerültem, rögtön jelentkeztem román és francia nyelvvizsgára. Mind a kettőből megkaptam a felsőfokú nyelvvizsga-bizonyítványt. Ezekkel a vizsgákkal tudtam előrelépni. Még a minisztériumba kerülésem előtt megszereztem a doktorátust; ez is előnyt jelentett a továbbiakban.

Franciául hol tanult meg?

Bukarestben. Ott érettségi tárgy volt a francia. Nagyon aktívan tanították a nyelvet. De részt vettem még Budapesten is két francia nyelvtanfolyamon: a Francia Intézetbe jártam; ott felfrissítettem a korábbiakat, és úgy jelentkeztem a nyelvvizsgára.

Volt olyan esetem is, hogy Hollandiában kellett előadást tartanom, de csak ott szóltak, hogy ha lehet, akkor francia helyett németül beszéljek. Akkor gyorsan át kellett váltani németre.

Elég aktívan tanultam oroszul is. Bosszantott az, hogy amikor a gyerekeim megkérdezték, hogyan kell ezt vagy azt olvasni, én nem tudtam válaszolni nekik. Végül volt úgy, hogy én voltam egy delegációnak a kísérelője Moszkvában.

Még Bukarestben – az olasz kultúra intézetében – kezdtem olaszul tanulni; itthon olasz műszaki fejlesztési munkacsoportban is dolgoztam.

Berlinben voltam egyszer három hetet, Prágában is jártam, Szófiában vagy négyszer, Bukarestben nem is tudom hányszor. A FIG kongresszusán voltam Wiesbadenben. Volt úgy, hogy Romániába miniszteri küldöttséget kísérem mint tolmács. Rájöttem, hogy a tolmács nem kis mértékben befolyásolhatja a nemzetközi tanácskozásokat. Az a legnehezebb, amikor mind a két fél érti a másikat, de nem hajlandók a másiknak a nyelvén beszélni.

A nyelvvizsgák különben 23 %-nyi fizetésöbbséget jelentettek. És ez még a nyugdíjba is beleszámít!

Hogyan került kapcsolatba az oktatással?

Azzal kezdem, hogy édesanyám tanítónő volt, a nagybátyám pedig egy kiváló tanár, aki nagyon szeretett tanítani. Sokat voltam náluk, s ő is hatott rám.

1963-ban már gyakorlatvezető voltam a Rédey professzor vezetése alatt álló Geodézia tanszéken. Itt

akkor 5-6 fős tanulócsoportok voltak. Nézetem szerint csak így lehetett műszeres gyakorlatokat vezetni, mert így a teodolithoz két óra alatt mindenki hozzáférhetett. Gyakorlatvezetőként együtt dolgoztam *ifjabb Bartók Bélával*; ő korábban egy ideig tanársegédje is volt *Oltay*nak. *Bartók* földmérőmérnökként a vasútnál dolgozott; ekkoriban a vasúttervező iroda geodéziai osztályának volt a vezetője. Aztán a körülmények megváltoztak; lecsökkentették ezeket a gyakorlatokat, és mi megszűntünk gyakorlatvezetők lenni.

Később részt vettem a szakmérnöki oktatásban is. Ezt *Homoródi* professzorral együtt kezdtük; ő épp akkor dékán is volt. Azután a városépítési szakmérnöki tanfolyamon a „Földmérés és térképészet” című tárgyat adtam elő. Később sokszor néztem névsoraimban, hogy melyik miniszter vagy miniszterhelyettes volt a hallgatóm abban az időben; mert minden névsorom megvan. Rendeztünk szakmérnök-képzéseket a földmérő szakértők részére; ezeken szintén oktattam. Társ szerzőkkel módszertani könyvet is írtam.

Itt már elérkeztünk 1991-ig. Ez azért érdekes, mert én közben írtam egy cikksorozatot a Geodézia és Kartográfia-ba a szakértői tevékenység etikájáról. Erre alapozva hívtak meg Székesfehérvárra, hogy ott a főiskolai karon a földmérési etika és a mérnöki etika előadásait szervezzem meg. Fehérváron hét évig tanítottam. Amikor ezt a Budapesti Műszaki Egyetemen megtudták, akkor az itteni szakmérnöki tanfolyamra is meghívtak, hogy a szakmai etika előadásait tartsam. Itt volt még egy másik dolgom is: a társasházak együttélési etikájáról kellett tanítanom. Évek óta én tartom ezeket az előadásokat is.

Több éven keresztül oktattam a műegyetem francia tagozatán a geodéziát, francia nyelven.

Úgy tudjuk, tanított technikusi tanfolyamokon is. Azt szeretnénk kérdezni, hogy miért volt szükség ezekre a tanfolyamokra?

Az Állami Földmérésnek egészen különös oktatási programja volt. Annak idején képeztek földmérési tiszteket, földmérő mérnököket és háromszögelő mérnököket. A földmérési felügyelőségre akkor neveztek ki valakit földmérési tisztnek, ha a földmérési tiszti tanfolyamot elvégezte, és megvolt a tiszti vizsgája. Földmérő mérnöknek is csak akkor neveztek ki valakit, ha elkészítette az úgynevezett próbaszelvényét. Ez egy kijelölt terület részletes felméréséből állott.

Ide kívánczik néhány szó az akkori előléptetési rendszerről. Az állami alkalmazottak – így a földmérésnél dolgozók is – mind egy-egy szigorúan méretezett skatulyába voltak beletéve. Ez azzal járt, hogy amíg a következő skatulyából ki nem halt valaki, addig innen nem lehetett előrelépni. Így az Állami Földmérésnél volt úgynevezett címzetes főmérnök is, aki

mérnöként dolgozott. A címzetes jelző azt jelentette, hogy ha a tényleges főmérnökök skatulyájában ürül egy hely, akkor ő fog oda előrelépni.

Térjünk vissza a szakoktatásra. 1945-ben volt az utolsó földmérési vizsga, s ezután ez a rendszer megszűnt. Az Állami Földmérés és feladatai azonban megmaradtak, s nekünk fiatalokra volt szükségünk. Érettségire épülő szaktanfolyamokat szerveztünk tehát. Ez egy egyéves képzés volt, amely elméleti és gyakorlati részből állott. Minden megyéből kértünk be hallgatókat: ők részt vettek ezeken a tanfolyamokon, vizsgáztak, s annak sikeres letétele után az Állami Földmérés-től kaptak földmérő technikus oklevelet. Ezzel akár az Állami Földméréshez, akár tervezőirodához vagy vállalatokhoz jelentkeztek, boldogan vették fel őket. Alapos képzés volt. Ehhez írtam – *Zelcsényi Gézával* együtt – első tankönyvemet is, „Földmérés tan” címmel. Ugyanekkor matematika jegyzetet is írtam; matematikát és műszertant tanítottam a tanfolyamokon.

Ebben az időben a megyei földmérési igazgatóságokat átszervezték: három-négy igazgatóságot egyesítettek. Hat ilyen központot hoztak létre, és ezekre épült a középfokú oktatás is. A tájközpont igazgatója volt a felelős az oktatás megszervezésének. A tanfolyamok szervezése tehát regionális feladattá vált, a vizsgák azonban központi irányítás alatt maradtak.

Később ezt a képzési formát megszüntettük, mert létre tudtuk hozni a középfokú állami földmérési oktatást. Öt helyen: Szombathelyen, Budapesten, Pécsen, Békéscsabán és Miskolcon létesült ilyen iskola. Ezekben az iskolákban most már rendes négyéves középfokú oktatás folyt, ahol a közismereti tárgyak mellett a földmérés tan volt a szaktárgy, s a tanterv mind a négy évfolyamon előírta a földmérés oktatását. Ehhez írtam – társ szerzővel – együtt a „Földmérés tan II–III–IV.” című tankönyveket.

Ezek a földmérési szakközépiskolák. De felsőfokú képzésre is szükség volt. Érettségire épülő felsőfokú technikumokat indítottunk tehát. Ezt – döntően *Vincze Vilmos* hathatós munkájával – úgy sikerült elérni, hogy az akkori Közlekedési és Postaügyi Minisztériumhoz tartozó székesfehérvári út-vasútépítési technikumban – ez volt a Jáky József Felsőfokú Technikum – létrehozottak egy földmérési tagozatot. Eleinte az aulában tartották az előadásokat, s mindössze egyetlen tanári szobácskájuk volt. A képzésnek össze kellett állítani a tantervét, el kellett készíteni hozzá a jegyzeteket. Ezekben a programokban mind részt vettem.

Ebből nőtte ki magát az önálló Földmérési Technikum, majd utána a felsőfokú technikum, később főiskola. A korábban végzett felsőfokú technikusok három tárgyból különbözeti vizsgát téve kapták meg a főiskolai diplomát.

Mindehhez jött még a műegyetemi földmérőmérnök képzés először Sopronban, majd Budapesten.

A szakközépiskoláknál és a technikumoknál az volt a legnagyobb gond, hogy gyorsan kellett tankönyvet írni. Sok más szakterület technikuma azért nem volt képes jól működni, mert nem voltak meg a megfelelő tankönyvei. A földmérés oktatásához ezek időben elkészültek.

Sokszor vettem részt ezeknek az iskoláknak az érettségi vizsgáin. Ilyenkor volt egy elnök, aki a közismereti tantárgyak valamelyikéhez értett, és volt egy alelnök a földmérés szakterületéről. Sok érdekeset hallottam ezeken a vizsgákon. A legcsodálatosabb választ elmondom. Szombathelyen hallottam, magyar érettségiben. Irodalomból szépen válaszolgotott a diák; aztán jött a nyelvtan. A kérdése az volt, hogy milyen szófajú a „mögötte” szó. A srác pillanatnyi gondolkodás után rávágta, hogy: ige, kijelentő mód, múlt idő, harmadik személy, szögedi tájszólásban...

Arról kérdeznék most, hogy mit tart a földmérő szakma legfontosabb sarokpontjainak? Jó irányba tart-e a szakma? Jól működnek-e együtt a szakmák különböző területei?

A geodézia hihetetlen változásokon ment át. A sarokpontok egyike tehát, hogy legyünk tisztában a szakma előző módszereivel is.

Amikor még mérőasztallal dolgoztak, akkor az asztal lapját lefedő méretű szelvény négy sarkába, annak környékére tettek egy-egy negyedrendű pontot, s utána az asztalon grafikusán végezték az ötödrendű háromszögelést és minden mást, ami utána következett. Nem lehetett másképpen eljárni! Hol vagyunk ma már ettől?

Biztosan nem tudják, hogy a mérőasztalt, annak minden részét: az asztalt, az állványát, a műszert, a ládát a mérnöknek kellett megvennie. Nem az állam adta, hanem ő vette meg. A szakmai közlönyök tele voltak hirdetésekkel: egy mérnök meghalt, a hagyatékában van egy mérőasztal; ki akarja megvenni? A mérnökök saját műszerfelszereléssel mentek dolgozni.

Sarokpont az is, hogy kapcsolatot tudjunk teremteni a különféle technológiák között; például a fotogrammetria és a digitális feldolgozás között. Véleményem szerint a sarokpontok elsősorban a technológiai fordulatokat jelentik. A technológiai váltások a sarokpontok; a mérőasztal-felméréstől a digitális feldolgozásig.

Az is milyen nagy szó volt, amikor elkezdtek szaporodni a teodolitok, és a grafikus elmetszésről áttértek a numerikus pontmeghatározásokra. Ebben óriási fordulópontra volt a mechanikus számológépek elterjedése.

Közben a fotogrammetria is nagyon bontogatta a szárnyait, és nekünk Magyarországon nagyon jó foto-

grammetriai szakembereink voltak. Egyik ilyen nagyon jó fotogramméterünk éppen pár évvel ezelőtt halt meg: Bene Andrásnak hívták.

Nagy lépés volt az is, amikor az Állami Földmérés topográfiai térképeket is kezdett készíteni. Topográfiai térképeket addig csak a katonaság készíthetett; a kataszter csak síkrajzi térképeket állított elő. Pár helyen volt kivétel; ilyen volt például Budapest.

A főváros felmérését 1932-ben kezdték meg, *Oltay* professzor úr irányítása mellett. Ez Európa legpontosabb (szabatos) felmérése volt, világszerte a legszigorúbb hibahatárokkal.

A topográfiai térképezés nagy lehetőséget jelentett a katonai térképészek részére. Legtöbbjük ekkor alezredes volt, s előbbre már nem léphettek. Ahogy haladt az idő, a katonaságtól eltanácsolták őket, mi pedig szívesen felvettük ezeket az obszitosokat, mert személyükben lettek, akik oktassák az Állami Földmérésnél a mi fiataljainkat a topográfiai térképezésre. A topográfiai térképek 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 méretarányban készültek.

Manapság nagyon nagy váltást jelent a számítógépes feldolgozás és a digitális térképezés alkalmazása. Ennek a technológiának az átvétele nem kis gond a régiek számára, akik szakmai pályafutásukat még a mechanikus számológépek, sőt a logaritmuskönyv korában kezdték.

Napiaink problémája az, hogy ezek a különféle technológiákkal készült térképek sokszor egymás mellett élnek. Sok helyen elkészültek már a digitális térképek, és az egész országra kiterjedő program nagyon gyorsan halad. Óriási dolog, hogy elküldik nekem például Szombathely térképét egy kis kazettán. Ez hihetetlen változás ahhoz képest, hogy nem is olyan régen csupán egyetlen papíros alapú példány volt abból a térképből. Az a példány, amelyet korábban alkalmasint tojásfehérjével ragasztottak a mérőasztalra, arról készült egy pauszmásolat a kataszter részére, amelyet kartonra ragasztottak, s aztán azon végezték a művelési ágak besorolását. Most pedig úgy állunk, hogy rövidesen egy ilyen tartalmú térkép a körzeti, a megyei vagy a fővárosi földhivatal térképtárából elektronikusan azonnal leírható lesz.

1980 után kezdtük meg a digitális térképek és a digitális ingatlan-nyilvántartás rendszerét kidolgozni, mégpedig először úgy, hogy külföldi cégek számára írtunk ki pályázatokat. Az első pályázatot olaszok nyerték, akik létrehozta egy olasz munkacsoportot, s ebbe magyar szakértőket is bevontak. Ebben a munkacsoportban – akkor már nyugdíjasként – magam is benne voltam. A második lépcsőben egy német–angol team vette át az egészet; ebben a csapatban is dolgoztam. A pályázatokban mindig az volt a kikötés,

hogy az alkalmazott számítógépnek európai gyártmányúnak kell lennie. Természetesen ahány pályázó volt, mindegyik a saját gyártmányát ajánlotta. Így nem csak a munkájukért kaphattak pénzt, hanem a honi iparukat is támogathatták.

A nagy fordulópontok sorából nem szabad kihagynunk a már említett oktatást sem: ilyen sarokpont volt a földmérőképzés valamennyi szintjének a megszervezése is.

Tanár úr érintette a családját is, a geodézia jövőjét is. Van-e olyan családtagja, aki továbbviszi a szakmát?

Az egyik lányom most már a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban, az én egykori helyemen dolgozik. Jóformán ugyanaz a feladatköre, ami annak idején az enyém volt. Korábban a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál és a Fővárosi Kerületek Földhivatalánál dolgozott, vagyis vannak vállalati és hivatali ismeretei is. Ezt különben fontosnak tartom: mindenkinek, aki térképet készít, azt ajánlanám, töltsön el néhány évet egy földhivatalnál, mert akkor látni fogja, hogy mi az igény a felhasználó részéről.

A vöm is földmérőmérnök. Fehérváron ismerkedtek meg a lányommal; diák-ismeretség. Erre jók a főiskolák: több éven keresztül jól megismerhetik egymást a fiatalok. Nem úgy van, hogy „ez a pofa de jókat mond, ez biztosan jó férj lesz!”

A másik lányom út-vasút vonalon dolgozik. Kapcsolatban van az autópályákkal is; ő is meg a férje is. Vettek már részt olyan szakmérnöki tanfolyamon, ahol én voltam az előadó.

A fiam is földmérési szakterületen dolgozik.

A gyermekeim nem valamiféle szülői irányítás következtében kötöttek ki a műszaki pályán. Akkoriban, amikor a nagyobbik lányom középiskolás korba került én olyan beteg voltam, hogy nem is reméltem, hogy az érettségijéig élek. Arra kértem, hogy menjen közgazdasági technikumba, mert azt gondoltam, hogy akkor utána rögtön mehet valamilyen állásba. Utána mégis rám hárult az, hogy a főiskolai felvételre matematikából és fizikából felkészítsem.

Az egyetemet a második világháború idején végezte. Ez milyen hatással volt a tanulmányaira?

Mint egyetemisták fel voltunk mentve a katonaság alól. Tanulni kellett. A vicc az volt, hogy szerettem volna minél előbb befejezni az egyetemet, de ugyanakkor mégsem volt ösztönző, hogy befejezzem, mert akkor meg elvisznek katonának. Benne volt ez az ellentmondás.

Nyaranként Kolozsváron voltam, oda jöttek át a szüleim. Kolozsvárott lehettem volna a városi mérnök-

ki hivatalban az út-vasút osztálynak a vezetője. Az utolsó évben a romeltakarításban dolgoztam. Akkor kapott egy nagy szőnyegbombázást a város északi része.

Egy hét múlva Désről kaptam az értesítést, hogy a tanulmányi felmentésemet megszüntetik, vonuljak be katonának. Ez 1944 nyarán volt. Akkor még volt hátra jó pár vizsgám. Feljöttem Pestre vizsgázni, de közben Kolozsvárra küldözgették a behívókat.

A Műegyetemet kitelepítették nyugatra. A tanárok egy része itt maradt, a másik része jött velünk. December 8-án indultunk, először Boroszlóba vittek. Ott folytatták az előadásokat. Én is folytattam a vizsgáimat, még végszigorlatot is tettem ott le: Nemesdy tanár úrtól kitűnőt kaptam.

Neki volt egy nagy levezetése, hogy hogyan lehet hosszaljakról keresztaljakra átvinni a nyomatókat. Nekem ott volt időm tanulni, mert előadásokra nem jártam, hát megtanultam ezt a levezetést. Megyek szigorlatozni. Kérde: „...le tudná-e vezetni, amiről szól a tétele?” Mondom: „Igen.” Le is vezettem neki. Meghökken, elkérte az indexemet, beírta a kitűnőt. Ilyen vizsgám is volt.

A háború után hazajöttem, amint lehetett. Már júniusban itthon voltam. Bementem az egyetemre. Azt mondták, ha vagyunk ketten, akkor lesz végszigorlat. Az egyik évfolyamtársammal még ott összefutottam, ketten jelentkeztünk végszigorlatra. 1945. július 18-án úgy szigorlatoztunk, hogy két vizsgázó volt és négy tanár.

Hogyan látja Tanár úr a geodézia jövőjét, és mit üzen a jövő geodétáinak? Melyik lenne az a három eszköz vagy módszer, amelyet legfontosabbnak ítél a geodézia fejlődése szempontjából?

A numerikus felmérésre való áttéréskor meghatározó szerepük volt a teodolitoknak, majd később a tahimétereknek és a tahiméteres felmérési módoknak. Érdekes módon ez Csehországban például elterjedtebb volt, mint Magyarországon, pedig nekünk itt volt a magyar fejlesztésű tahiméter is, a Szepessy-féle tangenstahiméter.

Amint már az előbb is említettem, óriási lépés volt a számítógépek megjelenése a numerikus feldolgozás terén.

Napjainkban az automatikus térképezés és a digitális térképek jelentik a fejlődés legfontosabb elemeit.

Én azt szoktam mondani a diákjaimnak: nagyon örüljenek annak, hogy tanulhatnak. Nagyon nagy szó ez: a diplomának és a mögötte levő tudásnak igen nagy szerepe van.

Aztán a szakmai tudás elmélyítése mellett nyelvekkel is kell, hogy foglalkozzanak. Legyen két nyelv,

amelyen beszélni tudnak. Ha már kettőt ismernek, könnyebben megy egy harmadik vagy negyedik is.

Ki kell használni az ösztöndíjakat. Higgyék el, hogy ez egy igen nagy lehetőség.

Nem szabad szakbarbárnak lenni. Kell verseket olvasni. Nekünk például otthon több könyvespolcunk van, amelyeken csak verseskötetek sorakoznak.

Szépirodalmat is kell olvasni. Aki meg akarja érteni a második világháborút, az olvassa el Wass Albert „Valaki tévedett” című kötetét.

Kell valamilyen hobbi is. Én például sokat foglalkoztam a történelemmel. Ebből valamiféle kutatás is kialakulhat. Én egy időben a fejembe vettem, hogy valamennyi magyar király temetkezési helyét tudni fogom.

Szeressenek játszani, legyen a játékban örömük. Még ma is irigykedve gondolok arra, hogy valamikor otthon édesapámék kiültek ebéd után az udvarunkba a nagy diófa alá, és kártyáztak. És milyen szenvedélyesen kártyáztak! Leültek, és átadták magukat annak, hogy ők most kártyáznak. Annak, hogy most szórakoznak; ma úgy mondanánk, hogy kikapcsolódnak.

Az nem jó, ha valaki csak a szakmájára gondol egész nap és egész éjszaka! Délután meg este már kapcsoljon ki! Ami érdekl, azt olvassa el. De úgy olvassa el, hogy egy versenynél mondhassa azt, hogy a választott tétel az, és kicserélem a kapott tételt.

Utazzanak külföldre! Ha utaznak, a legérdekesebb talán annak az utazásnak az előkészítése. Majdnem szebb, mint maga az utazás. Hogyan állítsam össze az útvonalakat; ezt megnézni, azt megnézni! Ehhez sok mindent el kell olvasni. Aztán utazáskor külön örömet jelent, ha felfedez az ember kisebb helyeket, látnivalókat, amiket nem szokás az útikönyvekben emlegetni és ajánlani.

A geodézia jövőjét hogyan látja?

Nagyon jelentősnek és érdekesnek látom! Fontos azonban, hogy ne csak készítsük a térképeket, hanem tudatosítsuk is a társadalomban, hogy hogyan lehet azokat hasznosítani, és hogy a térképek előállításán kívül még mennyi minden más feladatot képes a geodézia megoldani.

Gregorich Zsuzsa és Ládai András Dénes

FÖLDMÉRŐI ETIKAI KÓDEX ÉS VÉLEMÉNYEZÉSE

Az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztály a FÖMI feladatául tűzte, hogy – külső szaktekinvélyek bevonásával – készítse el a Földmérői Etikai Kódex tervezetét.

Az így készülő Kódex a tervek szerint kettős célt szolgál. Ezek közül az egyik, hogy a honi földmérők a munkájuk kapcsán kapjanak egy áttekinthető összeállítást a társadalom által elvárt magatartási normákról.

A másik cél törvényi előíráshoz kapcsolódik. Ennek megvilágítása érdekében a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény, illetve egyes rendelkezéseinek végrehajtására kiadott 21/1997. (III. 12.) FM–HM együttes rendelet 10–12. §-ainak előírásaira szeretnénk hivatkozni. Közismert tény, hogy a napi földmérési munkák jelentős részét ingatlanrendezői minősítéssel rendelkező földmérők végzik. Az ingatlanrendező földmérői minősítést, annak eljárási rendjét és a minősített földmérő a nyilvánfartásból való törlését az említett jogforrások tartalmazzák. A hivatkozott Vhr. 12. § (3) bekezdése szerint szakmai vagy etikai okok miatt, a Minősítő Bizottság döntése alapján, a Földmérési és Távérzékelési Intézet a minősített ingatlanrendező földmérőt írásbeli figyelemzetetésben részesítheti, a minősítést felfüggesztheti, vagy megvonhatja. Az „etikai okok”-ra történő jogszabályi utalás megköveteli a munkakapcsolatokban fontos magatartási elvárások, etikai normák feltárását, összerendezését, mely feladatot legcélszerűbben Kódex formájában lehet végrehajtani. A Kódex kötelező érvényű hatályba léptetése egy újabb jogalkotási feladat lesz.

A Kódex tervezetét a FÖMI elkészítette, és jóváhagyásra felterjesztette az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztályra. A szakmai Főosztály a végleges változat jóváhagyása előtt fontosnak itéli a földmérő társadalom széles körével megismertetni az anyagot, kérve annak tételes véleményezését.

Folyóiratunk részéről szívesen támogatjuk az irányító főhatóságot törekvésében, és a tervezet szövegét lapunk hasábjain teljes terjedelmében közreadjuk.

Az írásos észrevételeket a FÖMI gyűjti, és összesítve továbbítja az FVM-be.

(Cím: Farkas István általános főigazgató-helyettes; 1149 Budapest Bosnyák tér 5.)

E-mail: szabo@fomigate.fomi.hu)

Kérjük tisztelt Olvasóinkat, hogy véleményükkel segítsék egy szakmailag is jól, körültekintően megalapozott Etikai Kódex elkészítését és kiadását.

Szerkesztőbizottság